

Inntakskrav til videregående opplæring for voksne - fylkesmannens kompetanse til å behandle klager

Utdanningsdirektoratet har svart Fylkesmannen i Agder om fylkesmannens kompetanse til å behandle klager fra voksne som har fått innvilget rett til videregående opplæring, men som ikke får tilbud om ønsket eller annen sluttkompetanse.

TOLKNINGSUTTALELSE | 30.04.2020

Gjelder

- [Opplæringslova - § 4A-3 Rett til videregående opplæring for voksne](#)
- [Opplæringslova - § 4A-10 Tilsyn, kontroll og klage](#)
- [Opplæringslova - § 15-2 Særlege reglar om klageinstans](#)
- [Forskrift til opplæringslova - § 6-45 Inntak av voksne med rett til videregående opplæring](#)
- [Forskrift til opplæringslova - § 6-47 Krav til saksbehandling for voksne med rett til videregående opplæring](#)

Vi viser til e-post 23.04.2020, der dere ber om avklaring på fylkesmannens kompetanse som klageinstans ved klager på videregående opplæring for voksne.

Bakgrunn

Dere mener fylkesmannen er klageinstans på avslag om inntak (retten) til videregående opplæring for

voksne, men ikke hvilken sluttkompetanse den voksne får tilbud om, jf. opplæringsloven (heretter oppl.) § 4A-10, jfr. § 15-2. Klager som gjelder type programområder eller sluttkompetanse skal henvises til behandling i fylkesnemnda.

Dere opplyser at fylkeskommuner setter vilkår om nivå B1 i norsk for programområder. Flere får vedtak om innvilget inntak på videregående opplæring, men får likevel ikke oppfylt retten dersom fylkeskommunen ikke kan tilby norskopplæring for de med svakere nivå enn B1. Etter forskrift til opplæringsloven (heretter forskriften) § 6-45 mener dere fylkeskommunen har plikt til å tilby annen sluttkompetanse når de ikke innvilger ønsket sluttkompetanse. Dersom ingen sluttkompetanse tilbys mener dere at dette vil være et avslag på søknad om inntak til videregående opplæring, der dere har kompetanse til å behandle klagen.

Vårt svar

Det kan ikke stilles vilkår om norskferdigheter

Oppl. § 4A-3 regulerer uttømmende hvilke personer som har rett til videregående opplæring for voksne. Det stilles ikke krav om norskkunnskaper for å ha rett etter § 4A-3. Voksne som oppfyller vilkårene etter denne paragrafen har rett til videregående opplæring, uten hensyn til norskkunnskaper. Etter dagens regelverk kan altså ikke fylkeskommunene stille vilkår om norskferdigheter for at voksne skal få rett til videregående opplæring. ¹ Dette gjelder uavhengig av hvilken sluttkompetanse den voksne ønsker.

Dersom manglende norskferdigheter vil bli en utfordring for å kunne følge opplæringen, har fylkeskommunen en veiledningsplikt etter forvaltningsloven (heretter fvl.) § 11. Problemer med norskferdigheter kan avhjelpes eksempelvis ved at nyankomne innvandrere har rett og plikt til å delta i introduksjonsprogram, jf. introduksjonsloven § 2. Dette programmet omfatter også grunnleggende norskopplæring. ²

Fylkesmannens kompetanse

Fylkesmannen er klageinstans for enkeltvedtak om inntak i videregående opplæring for voksne, jf. oppl. § 4A-10, § 15-2 andre ledd. Fylkesmannen kan ikke overprøve vedtak om hvilket utdanningsprogram på videregående trinn én eller programområde på videregående trinn to og tre søkeren skal tas inn på, jf. oppl. § 15-2 tredje ledd første punktum. For slike vedtak gjelder reglene om klageinstans etter fvl. § 28. Deres forståelse av regelverket her er altså korrekt.

Problemstillingen dere reiser gjelder voksne som får innvilget rett til videregående opplæring, men som ikke får tilbud om ønsket eller annen sluttkompetanse. Etter regelverket skal vanligvis fylkeskommunen tilby den sluttkompetanse som søkeren ønsker, jf. forskriften § 6-45 tredje ledd. Dersom fylkeskommunen tilbyr annen sluttkompetanse skal dette begrunnes særskilt i vedtaket, jf. forskriften § 6-47.

Fylkeskommunene har etter regelverket en plikt til å tilby voksne med rett et tilbud om videregående

opplæring. Dersom voksne med rett ikke får tilbud om ønsket eller annen sluttkompetanse, må dette etter vår vurdering likestilles med at de ikke får innvilget sin rett til videregående opplæring etter oppl. § 4A-3. En slik klage vil derfor gjelde «inntak til videregående opplæring» etter oppl. § 15-2 andre ledd, som innebærer at fylkesmannen er klageinstans i slike tilfeller. Vi er altså enig i deres forståelse av regelverket.

Vår referanse: 2020/3336

1 <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/voksenopplaring/videregaende-opplaring/>

2 <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/voksenopplaring/videregaende-opplaring/>